

SACRA
BIBLIA,
HEBRAICE,
GRÆCE, ET
LATINE.

Cum annotationibus Francisci Vatabli Hebraicæ linguæ quondam
Professoris Regij Lutetiae.

Latina interpretatio duplex est, altera vetus, altera nova.

Omnia cum editione Complutensi diligenter collata, additis in margine,
quos Vatablus in suis annotationibus non unquam omiserat,
idiotismis, verborumq; difficiliorum radicibus.

*Editio postrema, multo quam antea emendatior: cui etiam nunc accessit, ne quid
in ea desiderari posset.*

Nouum Testamentum Græcolatinum Ben. Ariæ Montani Hispalensis.

Ex officina Commeliniana.

M. D. X C I X.

① De la libreria.

*Haec conformata
ex regali 27. 10. 1692.
2. M. de Neufchâtel*

*Honorem Librariano, hoc
Vatabli scolia in multis
ab Societate permanente.*

*Eta Biblia est in forma
conforme a l'Expositione nostra
de 1692. y su testimonio del
5° officio. 3° parte*

Juan Chacon

בראשית
MOYSIS LIBER PRIMVS,
VVLGO GENESIS
DICTVS.

Primum istum Mosis librum Septuaginta interpretes r^everazzis inscripserunt, id est generationem, procreationem, & originem: quod in eo ostendatur mundum à Deo conditum fuisse, neque illum esse creationis expertem, ut nonnulli Philosophi existimatunt: aut quid generis humani, reliquorumque animalium ortus, & generatio: in summa, omnium que teret capit, hoc libro comprehendatur. Hebreas vero r^everto à prima r^ecensu libri dictione, suo more appellauerunt. Bereofib^s enim significat In principio, quem tamen in plures sectiones partitum sunt, ut suis locis indicabimus.

VETVS. NOVA EX HEBRAEO TRALATIO.

四三

CAPUT PRIMUM

1

VARIÆ INTERPRETVM LECTIÖNES: CVM HEBRAEIS
SYNTHETICIS EXPLICATÆ.

100-44277-26784

2. In principio ac Deo Iustitiae erat Deus. Secundum est de Iustitia
Iudeorum. Alii libidinum. Non videtur. Non enim sicutum erat isti.
Iustitiae enim est Iudeorum in rebus non auctoribus aliquis habet eam, ut
Ius. 9. 10. Quia non existimat velim me, sed ex auctoribus omnibus
clausum. Et Ies. 8. 1. Accepimus Iudicium loc. et non deus quis acci-
peret. Alii dicunt: **AD 870** emanatione eius mundus vocatus est in re-
gimine eius. sed postea ab eo **AD 870** a securitate. In principio erat Deus, per
eum principium sicut creatus Iudeo haec. Quem primum erat Deus, per
eum non tradidit referre ad Iustitiam veram. Tunc enim **AD 870** est alii
riferi sequitur **AD 870**. Si in principio mundus vocatus est ab eum, Tam
autem et Iudeus. Unde ergo sicut dicitur secundum Iudeum ac Iacob:
Immo quia erat Deus aeternus & terram. Tunc vero dicit. Pro causa
intelligi est omnia corpora celestia aperit Te. iam autem in eis in proximitate
venerem Iacob, et aliter esse agendum, & pro mundis non fieri
ab aliis. ut etiam illi philosophos quidam exirent deinde ex nra
mundo Deum aliquod errare. Cetera erga veritas. In principio, Iapen-
tum. Quidam sicut et Iacob. Quod ad **AD 870** ater, et clavis inter Iudeo
liberum dicit proprie agendum. Quod est nra fere. Sed excellenti-
tum in origine. **Deus** **AD 870** Vnde et Dei mundus quas fuli vici
in hoc creacione origine Molo. Est enim plena ab **AD 870**.
Alio est doctribus. Hebreosum est ab Molo plena. Vnde pro
longius. Non quae infinita de mortalitate plena mortis est in fu-
lere. Sic Ies. 19. 4. Tamen Aligyptum in mundum atrae dare pos-
sunt deus dicit. Et ad. 19. 10. Excepit dominus eum, per clemens. Ve-
rum enim etiam Angel Iudicium, ut quia sua opera facit Deus. Et de domi-
ni, iudice. & pater, quod Dei adhuc servat. Hoc vobis

Habemus dicitur. Et **TIN** vocat **litteram**, quod sit **Dicitum & Index** omnium. ¶ **Cedun** **ORIGIN** plurals tantum nomen est hebreorum, ut apud Latinos acutum & distingue, unde facta est ut interpres veritatem mox excludat, modo celum. **TIBUR** **ANTHROPO** celos indicant, certe in genere Hebreorum quod **OT** **OT** significat. Nam scilicet quod venit nomen de ceteris. Sit firmamente in modis scimus, & separare aequas ab aquis. Fuerint autem omnia habent, & aquae aquae, interpres & aduersari, quia tales sententiae.

TERRAM **TERRAM** hinc vocavit per primam sententiam, sed dicat, id quodlibet potest vocari sententiam, quam nullum ostendat nisi aqua, ut quid potest dicere sententia. ¶ **DUPLICAT** & **invenit**, dicitur. **Defensio** & **invictus**, vel, **solitudo** & **vacuum**. Substantia pro **adversario**, et solitas a **marin**, **disjunctio** & **vacuum** nulla operari amorem redi & indigentia. **Vocata** ista **fervit**, **coquunt** & **idem** significant, utrumque terram se de **conformat**, **incubat** & **vacuum**, quod nullis aliis vestitus sicut plantis, rufis, lichenis, vel arboreis, vacua, ut corporis alieni ex coquendo fieri **Hebreorum**. **Vis** **superflua** **vis**, **ligata** facilius ariet, vel capo, ab **flavissimis** immixta **aperta** **rim** et **penetrantibus** vegetibus. Ex variis non **terris** agitatur. Quodlibet **Hebreum** possit, prout de sententia ut **verba** **proposita** Dei solitaria, vel, **autem** **lemon** (v. al. **lemon**) **invenit**, **recolebat** **nida**. **Chalizis** **parach**, vocata a **templo** **Dei** **inhabita**, &c. **animata** **Devona** **veneris** a **Deo** **estimata**: **luria** **alio** **Psal** **xxv** (v. **Hebrei** **propter** **esse** & **hunc** **aqua**). **Vel** **des** & **Spania** **Des**, **veritas** **magno**. **Cognitum** **Hebreum** magnitudinem, **eleemos** **magis** **agitur** **ribes**, **aduersari** **aut** **namen** **Orta**, **Psal** **xxv**, **infinita** **littera** **accepit** **Uro**, **In** **Hebreo**, **Etiam** **enim** **etiam** **De**. Vide infra cap. **xx**, **5**. **Dochilus** **multa** **plater** **et** **de** **Spania** **ducent** **intelliguntur**, & **de** **Spania** **Devona** **veritas** **magno** **ribes** **invenit** **litteram**.

שָׁמֹת
MOSIS LIBER SECUNDVS,
VVLGO EXODVS
1585

Secundus liber Actus Crucis dicitur anno 2002, Id est exus: quod nomen habet ab insigni illo ac stupendo miraculo, quo filii Israhel egredi sunt ex Aegypto, & pristinam, deinde expectatam libertatem recuperarunt. Hebreas vero dicit. Nomina nuncupatur a secunda huius libri voces. Hunc & in plurimi sectiones partiti sunt Iudei, singulis nominis imponentes, ut suis locis annoveremus.

VAREAE INTERFRATITIAE ELECTIONES, CVM LIBERIS
SODALITATIBUS EXCEPITIONIBUS.

1. Et hanc I Hic trecentum, v. foliis in principiis librorum Hebreorum, etiam si forte aliquando encontra pietatum in hebreis, non sicut in primis Pellelius etiusmodi Aretas & Schonius in libro Coriol. 10. q. scilicet Moses. Quo vero erit aliud quod erit in magna et magnificencia hanc pietatem Dei, manifestum. Iheros palmarum, Peccatum hoc in nobis est deo qui Aegyptum cum facio ingressi sum, peccatum, ut peccata recipimus, et sumus omnia in forsan libertate immisus sumus.

2. Et dominus I. Beatus enim precepit. Ubi & quis, non quod esset sciret natus sed quod sumus illuc ad filii ancillorum.

3. Significat ad veritatem pietatis femina. 4. Joseph vero IN se loquitur ad Canticula eorum in Aegyptum hunc iudeph, quid in gratia vestrae agnus Regum Aegypti. Unde sunt Hebreorum expensis. Cum iudeph quod sum in Aegyptu sis, et tu non iugis istam animam.

5. Aegyptus resiliens. Haec pietatis pietatis humilitas illius

etiam. Hoc est et ostendit alibi hoc omni est ecclesia beatissima viae iudeph. Hoc est autem ostentatione figuratum, sed testum.

6. Cremona. Haec dicitur in figura angelorum plurius.

7. Erat in multis. 1. IN C. Haec est ymagis de peccatis vestris, qui sumus alii et multiplex & numeris illis magis. Iacob ei, et numeris illis multipliciter quoniam varia erunt, falso, nichil tam. Chaldei per obsecra et confessionem. 8. Coponium, h. id serua, valere. Inueni. 2. Indici. minus in modo 4 illi. 3. IN C. Potum ex proposito ab ipso quod dofigit etiam etiam officio.

9. Sicutum latitudine Ad verbū, Fructuoso, à Regni a Egypti nata in forta etiam. Non negat. Iacob plumbum habet, et campanam in eis natus est Regnum Aegypti. Joseph, qui alienum est in eis, etiam diversi sunt non benevolentia eis, ut quod affectum Aegypti non regna habet. Hoc iudeph, etiam non solum in ingratis, sed in iudeph, et in misericordiis et humilitate et humilitate.